
Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2019:1

Studiecirkelmateriel för religionsdialog

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:10 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram ett studiecirkelmateriel som kan användas i såväl barn- som ungdoms- och vuxengrupper för att öka förståelsen för andra religioner.

Utskottet konstaterar att det redan finns pågående arbete och satsningar inom religionsdialog och menar därför att det är överflödigt att besluta om ytterligare nytt studiemateriel. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:10.

Motionens förslag

Motion 2019:10 av Margaretha Herthelius och Olov Lindquist, Studiecirkelmateriel för religionsdialog

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att, om möjligt i samarbete med Sensus och Abrahams barn, ta fram studiecirkelmateriel som kan användas såväl i barn- som ungdoms- och vuxengrupper för att öka förståelsen för andra religioner.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen anger i sin skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022 på sidan 13 i avsnitt 6.2.2, under delmålen ”2B – Ekumeniska och interreligiösa relationer samt kultur”, vilka insatser som planeras för att uppnå målen. Bland dessa nämns att man ska utveckla och stödja utbildning och att kyrkomedarbetare ska få ökad kunskap om ekumenik och interreligiös dialog, samt metoder från dessa fält. På kyrkokansliet finns en anställd samordnare för interreligiöst arbete. I arbetsuppgifterna ingår att relatera till utvalda interreligiösa samarbeten och nätverk. Arbetet syftar till ökad kunskap om interreligiös dialog i Svenska kyrkans stift och församlingar.

Inom ramen för programmet En värld av grannar utvecklas och fördjupas dessutom Svenska kyrkans relationer med olika religiösa samfund och organisationer som arbetar för människor på flykt i Europa.

Vidare finns sedan 2015 *Tala väl om varandra* som är ett samarbete mellan Svenska kyrkans nationella nivå, Svenska kyrkans stift och studieförbundet Sensus. Det har innehållit utbildningar för anställda i stift och församlingar, med interreligiösa teman, och det finns ett förslag om att skriva en samtalsbok för att främja samtal inom och mellan religiösa utövare.

Abrahams barn

Abrahams barn är en politiskt och religiöst obunden organisation och arbetar med konfliktförebyggande pedagogiska program för skolans alla stadier. Verksamheten omfattar kulturmöten och språkutveckling samt FN:s konvention om barnets rättigheter. Organisationens målsättning är att sprida och fördjupa kunskap om kulturella traditioner i Sverige. Den första föreningen Abrahams barn bildades i Rinkeby 1991. År 2005 blev Abrahams barn ett verksamhetsområde inom Sigtunastiftelsen. Organisationen producerar bland annat studiematerial och har exempelvis gett ut läroboken *Samma rötter*.

Studieförbundet Sensus

Studieförbundet Sensus ger varje år ut en multireligiös almanacka och utbildar multireligiösa guider. Sveriges multireligiösa guider är ett nätverk av framför allt unga människor i Sverige. I nätverket finns troende från flera olika religioner. De multireligiösa guiderna besöker konferenser, skolor och arbetsplatser och håller workshops om olika religiösa seder.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:10.

Utskottet bejakar motionärens intentioner och understryker vikten av fortsatt arbete med religionsdialog som en form av alla de goda samtal som det samtida samhället behöver.

Utskottet konstaterar att det såväl i samhället som i Svenska kyrkans stift och församlingar finns flera initiativ och program på området religionsdialog. Det finns också ett pågående arbete med religionsdialog vid kyrkokansliet. Utskottet menar därför att det är överflödigt att besluta om ytterligare nytt studiematerial och föreslår därför kyrkomötet att motion 2019:10 ska avslås.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Pehr-Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Katarina Glas, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Johan Garde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Christina Pettersson och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2019:2

Utbildningsmaterial i missiologi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:23 i vilken föreslås att Svenska kyrkan ska framställa ett utbildningsmaterial i missiologi som kan användas för såväl anställda som förtroendevalda i Svenska kyrkan.

Utskottet konstaterar att mission är en del av församlingens grundläggande uppgift och att det redan nu finns material som väl uppfyller det som efterfrågas i motionen. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2019:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2019:23 av Kjell O Lejon m.fl., Utbildningsmaterial i missiologi

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillse att det tillskapas ett utbildningsmaterial i missiologi, tillämpligt för anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkans församlingar, för att i en nationell satsning skapa förutsättningar för att höja kunskapsnivån om den fjärde aspekten i församlingarnas grundläggande uppgift, att utöva mission.

Bakgrund

I såväl 4 § i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan som 2 kap 1 § och inledningstexten till andra avdelningen i kyrkoordningen anges att församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I samband med 2013 års kyrkomöte behandlades fyra motioner 2013:1–4 om den grundläggande uppgiften. Organisationsutskottet noterar i sitt betänkande 2013:3 att den grundläggande uppgiften är skriven i singularis vilket betyder att det handlar om en uppgift som i sig består av fyra huvuddelar. I likhet med Läronämnden konstaterar utskottet i sina överväganden att den grundläggande uppgiften är utformad för att ge utrymme för lokal och regional tillämpning. Utskottet menar att det är en styrka att det i Svenska kyrkan finns ”utrymme för mer än en kyrkosyn, vilket i sin tur skapar utrymme för en variation av människosyn och kunskapssyn.”

I den första avdelningen av kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2020–2022 definieras närmare hur Svenska kyrkan ska vara ett redskap för att räcka evangelium genom ord och handling.

Svenska kyrkans tolkning är att alla döpta har till uppgift att tillsammans förkunna ”budskapet om tro, hopp och kärlek; om förlåtelse, försoning och nåd, så att människor får lära känna Jesus och ta del av evangeliets tröst, livsmod och kraft”. Det grundläggande förhållningssättet är att uppdraget är holistiskt i mission och diakoni, där det sker i en god ekumenisk relation med andra kyrkor i en världsvid gemenskap.

Sedan 1910 vid världsmissionskonferensen i Edinburgh om ”världens evangelisering i vår generation” fram till 2018 i Kyrkornas världsråds (KV), missionskonferens i Arusha har missionsperspektivet behandlats i ett stort antal dokument och konferenser i den ekumeniska rörelsen. I KV:s missionsdokument från 1982, *Mission och evangelisation: Ett ekumeniskt dokument*, var Missio Dei (Guds Mission) det viktigaste budskapet. 2012 antog Centralkommittén för KV missionsdokumentet *Tillsammans för livet – mission och evangelisation i en värld i förändring*. Dokumentet togs fram med bred ekumenisk förankring från såväl den romersk-katolska kyrkan som den evangelikala rörelsen.

Även i Lutherska världsförbundet (LVF) har mission och missionsuppdraget behandlats vid ett flertal tillfällen och i flera dokument. Det viktigaste bidraget från LVF, som fortfarande är aktuellt, är dokumentet *Mission i kontext* som antogs år 2004.

Den senaste skriften i ämnet mission och missiologi publiceras nu i september 2019 och är Sveriges kristna råds (SKR) och Svenska missionsrådets (SMR), studie- och utbildningsmaterial *Berörd*. Studiematerialet avser att stimulera, bredda och berika missionssamtalen i kyrkor och samhälle i Sverige. Skriften är resultatet av en studieprocess som startade 2014 och i den har det funnits ett brett deltagande från Svenska kyrkan, Stockholms katolska stift, Pingströrelsen, Ekumeniakyrkan, Evangeliska Frikyrkan, Ortodoxa kyrkan samt Uppsala universitet, Lunds universitet och Södertörns högskola.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2019:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet konstaterar att mission är en del av församlingens grundläggande uppgift. Kyrkomötet har genom åren vid ett flertal tillfällen behandlat motioner om mission. Vidare noterar utskottet att det såväl i Svenska kyrkan som i det vidare ekumeniska sammanhanget finns material och rapporter som anknyter till mission och evangelisation samt missiologi.

Studie- och utbildningsmaterialet *Berörd* har sammanställts genom SKR och SMR med ett brett ekumeniskt deltagande, som även inkluderar Svenska kyrkan. Även om materialet har bredare ansats än vad som efterfrågas i motionen, torde det väl uppfylla det som efterfrågas. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att motion 2019:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

På Ekumenikuskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Johan Garde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård och Christina Pettersson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Stig Axelsson, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström, Anders Novak och Caroline Åkerhielm.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot Ekumenikuskottets beslut att motion 2019:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört till förmån för motionen.

Vi vet sedan tidigare och har även här på kyrkomötet blivit påmind om att kunskap om och närhet till Svenska kyrkan kraftigt minskat under många årtionden. Socialiseringen in i kyrkan är inte längre självklar. Mission är inte något som enbart behövs långt borta utan i vår omedelbara närhet.

Jag menar att Svenska kyrkan behöver ett eget studiematerial i missiologi så att vi i församlingarna kan dela med oss av evangeliet att Gud blivit människa i Jesus Kristus och därigenom bidra till att fler människor får lära känna Jesus som sin frälsare och vän.

Motionen bifalls inte med motiveringen att den redan är besvarad, alltså att det redan finns studiematerial i ämnet.

Som ett exempel på sådant material pekar man på den nyutkomna boken "Berörd". Jag uppfattar inte att dess syfte är att utbilda församlingar i missiologi utan ett exempel på receptiv ekumenik där man inbjuds till samtal kring vad mission kan vara i ett ekumeniskt sammanhang.

Om det finns fler studiematerial för Svenska kyrkan, avsedda för församlingarna i ämnet önskar jag att det ges en sammanställning på dessa.

Christina Pettersson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2019:3

Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar Ekumenikutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 beslutspunkt 3 att kyrkostyrelsen i sitt framtida strategiska arbete ska beakta vad kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Ekumenikutskottet konstaterar att dopet förenar alla kristna i en världsvid gemenskap som Svenska kyrkan är en del av. Svenska kyrkan träder framför allt fram som stift och församlingar och de nivåerna behöver rustas för att kunna leva i ljuset av den världsvida tillhörigheten. Inom områden som ekumenik, mission och religionsdialog är metoder som stärker möjligheterna till ömsesidigt lärande mycket viktiga. I sammanhanget är fortsatta satsningar bland barn och unga av särskild vikt.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekumenikutskottet anfört beträffande undervisning.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 Tematiskt kyrkomöte 2019 – Undervisning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det kyrkomötet anfört beträffande undervisning.

Bakgrund

Kyrkostyrelsen redogör i sin skrivelse för temat för 2019 årets kyrkomöte samt beskriver varför kyrkan är kallad att undervisa, vad uppdraget innebär, vems uppdraget är och vem det angår samt hur undervisningsuppdraget kan utföras i vår tid. Vidare finns en vision kring vad som ska ha uppnåtts 2030.

Kyrkostyrelsen är angelägen att få ta del av kyrkomötets erfarenhet kring undervisning och lärande och skrivelsen innehåller därför förslag till frågor som kan utgöra en utgångspunkt för samtal i utskotten.

Som utgångspunkt för Ekumenikutskottets samtal föreslås i skrivelsen följande frågeställningar:

- ◆ Hur kan samhörigheten med döpta över hela världen aktualiseras och fördjupas?
- ◆ Hur kan vi i den världsvida kyrkan stärka förmågan att analysera samhällsfrågor, skapa tillitsfulla relationer, utmana orättvisor, identifiera tecken på hopp och ge stöd till människor i nöd?
- ◆ Hur kan vi bli bättre på att lära oss av andra både lokalt, nationellt och internationellt?
- ◆ Hur kan den religionsteologiska medvetenheten stärkas i kyrkans undervisning?

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att med anledning av beslutspunkt 3 kyrkostyrelsens skrivelse 2019:5 uppdra till kyrkostyrelsen att i sitt framtida strategiska arbete beakta det Ekumenikutskottet anfört beträffande undervisning.

Dopet är den världsvida kyrkans grund och genom det förenas alla kristna med varandra. I dopets gemenskap finns inget som skiljer oss från varandra; varken kön, ålder, åsikter eller kyrkotillhörighet. Som döpt tillhör varje kristen kyrkas gemenskap och kan bidra till kyrkans liv och uttryck; vara Guds händer i världen och därmed bidra till upprättelse, fred och försoning.

Svenska kyrkan träder fram som en kyrka i den världsvida gemenskapen och kallas till ett aktivt ansvar för skapelsen och till att förbli en stark röst för fred och rättvisa. Vi kallas också till solidaritet med och förbön för alla som förföljs för sin tros skull. Utskottet utgår ifrån bilden i 1 Kor. 12 att kyrkan är Kristi kropp och om en kroppsdel lider, så lider alla de andra.

Svenska kyrkans liv gestaltas framför allt i lokala (församlingar) och regionala (stift) gemenskaper. Utskottet ser vikten av att i församlingsinstruktionen beakta att vi är en del av den världsvida kyrkan med allt vad det innebär. Förutsättningarna för de lokala och regionala ekumeniska gemenskaperna behöver vara fortsatt starka för att kunna uttrycka den världsvida tillhörigheten. Utskottet erinrar sig initiativ som Mission i retur som exempel på hur de lokala och regionala gemenskaperna kan inspireras av den världsvida tillhörigheten. Utskottet menar att Svenska kyrkans stiftskanslier har en mycket viktig roll för att de globala perspektiven och frågor om ekumenik och mission ska kunna ha en fortsatt stark plats i de lokala gemenskapernas sammanhang. Stiften behöver kunna vara kanalen mellan de satsningar som görs och de dokument som skrivs av exempelvis Sveriges kristna råd, Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd och lokala församlingar.

Utskottet menar att särskilda vänrelationer med andra kyrkor i såväl Sverige som i andra länder är viktiga uttryck för hur samhörigheten med döpta fördjupas. Konkreta möten behöver kunna äga rum på alla nivåer för det är genom ömsesidiga möten vi utvecklas och lär oss. Utskottet understryker dock att för att kunna lära sig om och av andra är kunskapen om den egna traditionen och identiteten mycket viktig. Dessa två aspekter behöver alltid komplettera varandra och från religionsteologins område finns det särskild teoribildning som går att använda. Till exempel får aldrig det bästa hos en själv jämföras med det sämsta hos ens nästa. Det är utskottets mening att arbetet med religionsdialog måste systematiseras och befintlig teori måste bli en utgångspunkt för arbetet. Religionsdialog är det levda livets dialog och nyfikenhet och ödmjukhet är viktiga nycklar. Inspiration kan hämtas från den ekumeniska rörelsens metoder, till exempel *receptiv ekumenik*.

Det fortsatta lärandet i Svenska kyrkan behöver alltså präglas av ömsesidiga möten, där människor kan lära sig av och i relation till varandra. Utskottet vill understryka vikten av att lärandet går före undervisningen och Svenska kyrkans undervisning måste ha sin klangbotten i att människan är subjektet i sitt eget lärande. Barn och ungdomars lärande och rätt till andlig utveckling ska ha fortsatt prioritet och barnkonventionen ska vara en viktig utgångspunkt.

Uppsala den 4 oktober 2019

På Ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Pehr- Albin Edén, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Ulla Löfven, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Stig Axelsson, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Camilla Berard Granström, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Christina Pettersson och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Christian Bonde, Erik Vikström, Veronica Litström, Roland Samuelsson, Ulla Birgersdotter, Erik Ringheim, Åsa Ingårda, Niklas Larsson, Linnea Bjuhr, Kåge Johansson, Birgitta Axelsson Edström och Anders Novak.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.